

PROFESE VYSOKOŠKOLSKÉHO PEDAGOGA

Pavla Heřmánková

PODLAHOVÁ, L., VANĚČKOVÁ, M. *Profese vysokoškolského pedagoga*. 1. vyd. Olomouc : Moravská vysoká škola, 2009. ISBN 978-80-87240-10-6.

Na sklonku roku 2009 vyšla publikace *Profese vysokoškolského pedagoga* autorek, které samy v uvedené oblasti působí. Smyslem díla je předložit čtenáři publikaci, ve které jsou shrnuty základní aspekty profese vysokoškolského učitele a pomoci mu vytvořit si představu o nárocích tohoto povolání, problémech s ním spojených, potřebných profesních kompetencích, osobnostních předpokladech, etice povolání učitele, jeho společenském postavení a profesní dráze.

Především pro začínajícího vysokoškolského učitele je pedagogická složka práce akademického pracovníka velice náročná, zvláště v případě, kdy je odborníkem ve svém oboru, ale schází mu vzdělání v oblasti pedagogických kompetencí a didaktických technik. Publikace má sloužit všem vyučujícím na vysoké škole, kteří se chtějí s pedagogickým rozměrem své práce seznámit velice čtivou a nenásilnou formou, i široké veřejnost, které má text dle autorek sloužit jako podnět k zamyšlení nad zajímavou a náročnou profesí.

Hlavní text publikace je rozčleněn do šesti kapitol. V první z nich, nazvané *Charakteristiky profese vysokoškolského učitele*, je vymezen status vysokoškolského učitele definovaný mezinárodně přijatým dokumentem Recommendation Concerning the Status of Higher Educations Teaching Personne a českým Zákonem o vysokých školách. Součástí první kapitoly je charakteristika učitelského povolání v obecné rovině i specifika akademické profese, s ní související akademické svobody, fáze kariérního postupu a profesní obraz českých vysokoškolských učitelů zasazený do mezinárodního kontextu.

Druhá kapitola, *Osobnostní rysy vysokoškolského učitele*, je zaměřena na kvalitu osobnosti pedagoga na vysoké škole. Shrnuje požadavky na osobnost učitele od doby J. A. Komenského po současné vnímání předpokladů pro výkon učitelské profese. Nejrozsáhlejší část kapitoly je věnována vlivu osobnostních rysů na základní aspekty práce učitele a představení osobnostních vlastností, které by učiteli na vysoké škole neměly chybět, i těch, které výkon tohoto povolání spíše znesnadňují. Na závěr kapitoly je začleněn výčet nejužívanějších i méně známých typologií učitele.

Ve třetí kapitole, *Pojetí výuky vysokoškolského učitele*, autorky čtenáře seznamují se znaky, funkcemi a vývojem učitelova pojetí výuky. V kapitole je popsán celkový rámec, do kterého musí vysokoškolský učitel výuku zasadit – teoretická náročnost probírané látky, dlouhá příprava na profesi, vysoká míra autonomie a specifický vztah učitele a studenta.

V kapitole *Hodnocení vysokoškolského učitele* jsou přehledně popsány subjekty, které hodnotí práci učitele na vysoké škole, i rozměry a možné důsledky tohoto hodnocení. Ať už se jedná o hodnocení „zvenku“ (studenty, akademickými funkcionáři, jinými odborníky či veřejností) nebo „zevnitř“ (sebereflexe), s přibývajícím léty praxe přispívá toto hodnocení ke stabilnímu profesnímu pojetí a sebepojetí.

Poslední dvě kapitoly jsou nejobsáhlejší a nachází se v nich těžiště celé publikace.

Ústředním tématem páté kapitoly, *Začínající vysokoškolský učitel*, je, jak již název napovídá, učitel na startu své profesní dráhy. Vzhledem k velkému počtu vystudovaných „odborníků nepedagogů“ na pozicích asistentů a odborných asistentů, právě tato skupina potřebuje nejvíce informací i podnětů, jak přistupovat k výuce. Autorky v páté kapitole objasnily některé běžně používané termíny pedagogické praxe, obvyklé strategie začátků, popsaly potřebné profesní kompetence a typické problémy vysokoškolských učitelů – náročnost, s ní související stres a nízké platové ohodnocení.

Poslední kapitola nese název *Etika v práci vysokoškolského učitele*. Ústředními tématy kapitoly jsou specifika profesní etiky učitele vysoké školy, etický rozměr vztahu ke studentům i obsáhle popsané mravní kodexy předepisující žádoucí jednání akademických pracovníků. Do publikace je zahrnuto Komenského mravoučné desatero a Vzorový etický kodex pro vysokoškolské učitele schválený Radou vysokých škol v roce 2007. V neposlední řadě se autorky zabývají mravními kvalitami vysokoškolského učitele a jeho pedagogickou odpovědností.

Každá kapitola je zakončena seznamem literatury k danému tématu určené k dalšímu poučení.

Jak se čtenář může dočíst v textu práce, učitel má osobní vliv na rozvíjení se osobnosti. Ať se jedná o začínajícího vysokoškolského pedagoga, nebo o učitele zralého věku, je pouze na něm, zda se může, chce a umí učit a poučit, a tím rozvíjet nejen sám sebe, ale kultivaci svých schopností a dovedností i své studenty. Těm, kteří mají chuť a zájem stát se dobrým učitelem na vysoké škole, mohou publikaci Profese vysokoškolského pedagoga doporučit z pohledu obsahu

i formy, jakou je zpracována. Autorkám se podařilo uvedenou problematiku zpracovat se sobě vlastním nadhledem a lehkostí, což, jak věřím, povede k jejímu přijetí mezi akademickými pracovníky – nevystudovanými pedagogy – i těmi, kteří se pedagogikou zabývají a rádi si přečtou kvalitní publikaci ze svého oboru.

Mgr. Pavla Heřmánková

Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta
doktorské studium, obor Pedagogika

Kontakt:

Pavla Heřmánková

Moravská vysoká škola Olomouc, o. p. s.

Jeremenkova 42

772 00 Olomouc

e-mail: pavla.hermankova@mvso.cz